

ΧΥΤΥ ΗΜΑΘΙΑΣ: ΑΝΤΙ-ΘΕΣΗ ΤΟΥ ΤΕΕ/ΤΚΜ ΣΤΗ ΘΕΣΗ 12

Καταστροφική από κάθε άποψη θα ήταν η συνέχιση της διαδικασίας για την υλοποίηση Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων του νομού Ημαθίας στην επιλεγμένη θέση «12», σε απόσταση αναπνοής από τον ταμιευτήρα νερού του Αλιάκμονα και κοντά στον αρχαιολογικό χώρο της Βεργίνας. Το ΤΕΕ/ΤΚΜ υποστηρίζει και επιδιώκει τη δημιουργία της μονάδας, την οποία θεωρεί εντελώς απαραίτητη, καθώς η ευρύτερη περιοχή πραγματικά «βαρυκομά» από τον όγκο των απορριμμάτων. Η αντίδραση του Επιμελητηρίου αφορά αποκλειστικά και μόνο στην επιλογή της θέσης, που ως διαδικασία αποτελεί παράδειγμα στρεβλής και επικίνδυνης «αναπτυξιακής» επιλογής.

Το ΤΕΕ/ΤΚΜ δεν αναλύεται σε κινήσεις εντυπωσιασμού και άσκοπες δημαγωγίες, ούτε έχει την πρόθεση να συμβάλει καθ' οιονδήποτε τρόπο στην πρόκληση πανικού στους πολίτες. Ωστόσο, έχει την υποχρέωση να ασκήσει τον θεσμοθετημένο ρόλο του ως τεχνικού συμβούλου της ελληνικής πολιτείας, για να αποτραπούν τα χειρότερα. Με αυτό το σκεπτικό και χωρίς καμία άλλη σκοπιμότητα, πέραν της διαφύλαξης της δημόσιας υγείας, της προστασίας της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της Ελλάδας και της καλύτερης δυνατόν αξιοποίησης των εθνικών και κοινοτικών πόρων, βγαίνει δυναμικά στο προσκήνιο, επιδιώκοντας να βάλει «φρένο» στη διαδικασία εγκατάστασης της μονάδας στη θέση 12.

Η λύση ενός σοβαρού περιβαλλοντικού προβλήματος δεν επιτρέπεται να δημιουργεί νέα, εξίσου σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα. Δεν επιτρέπεται να αίρει κατά περίπτωση την ισχύ ελληνικών και παγκόσμιων θεσμών και, κυρίως, δεν επιτρέπεται να δημιουργεί αιτίες απειλής της υγείας των πολιτών.

■ Επιστολή με πολλούς αποδέκτες

Ο Φεβρουάριος αποτέλεσε για το ΤΕΕ/ΤΚΜ μήνα έντονης κινητοποίησης για την αποτροπή της όλης διαδικασίας, υπό την πίεση και της λήξης της προθεσμίας του σχετικού δημόσιου διαγωνισμού στις 12 του μηνός. Με επιστολή του προς τα εμπλεκόμενα υπουργεία, οργανισμούς και φορείς, ο πρόεδρος του ΤΕΕ/ΤΚΜ, **Τάσος Κονακλίδης**, ζήτησε να διακοπεί άμεσα η διαδικασία προκήρυξης του διαγωνισμού για τη Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων του νομού Ημαθίας.

Ας θυμηθούμε τις τελευταίες εξελίξεις στο θέμα του ΧΥΤΥ Ημαθίας. Μόλις λίγους μήνες νωρίτερα και συγκεκριμένα στις **13 Δεκεμβρίου 2007**, το υπουργείο Πολιτισμού (ΥΠΠΟ) απέρριψε -με απόφασή του- την προτεινόμενη χωροθέτηση του έργου στη «Θέση 12». Νωρίτερα, κατά της συγκεκριμένης τοποθεσίας είχε «ψηφίσει» και το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο (ΚΑΣ). Παρόλα αυτά, μία ημέρα αργότερα, στις **14 Δεκεμβρίου**, δημοσιεύτηκε στον ημερήσιο Τύπο η προκήρυξη

του έργου από τον Ενιαίο Σύνδεσμο Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΕΣΔΑ) ΟΤΑ Ν.Ημαθίας.

Τι σημαίνουν όλα αυτά στην πράξη; Είναι απλό. Όπως επισημαίνεται και στην επιστολή του προέδρου του ΤΕΕ/ΤΚΜ, το έργο δεν μπορεί να γίνει, εφόσον η νέα απόφαση του ΥΠΠΟ, που αποσύρει την έγκρισή του για την επιλεγείσα θέση (θέση 12), καθιστά αδύνατη την έκδοση οικοδομικής άδειας. Παράλληλα, εκκρεμεί η απόφαση του Συμβουλίου της Επικρατείας, από προγενέστερη προσφυγή του ΤΕΕ/ΤΚΜ.

«Αντιμετωπίζουμε την **αντίφαση της δημοπράτησης ενός έργου, για το οποίο ο Υπουργός Πολιτισμού απέσυρε την έγκρισή του, με αποτέλεσμα να μη μπορεί καν να εκδοθεί οικοδομική άδεια**, χωρίς να αναφέρουμε τα αποτελέσματα ενδεχόμενης αρνητικής απόφασης του ΣτΕ», αναφέρεται στην επιστολή του κ. Κονακλίδη.

Με απλά λόγια, λοιπόν, αν τελικά προχωρήσει ο διαγωνισμός, αφενός ελλοχεύει ο κίνδυνος της καταβολής κονδυλίων υπό μορφή ρήτρας στον ανάδοχο, αφετέρου είναι πολύ πιθανόν να καθούν πολύτιμες χρηματοδοτήσεις, λόγω της καθυστέρησης των διαδικασιών για την υλοποίηση του έργου σε νέα θέση.

Το ΤΕΕ/ΤΚΜ δεσμεύεται να συμβάλει με κάθε τρόπο στην εύρεση της βέλτιστης λύσης, στη γρήγορη πρόωθηση των νόμιμων διαδικασιών για το νέο χώρο και στην εξασφάλιση της κοινωνικής συναίνεσης. Στην παρούσα φάση, όπως τονίζεται στην επιστολή, «χρέος όλων μας απέναντι στη χώρα και στους πολίτες της είναι να εμποδίσουμε την εξέλιξη της τρέχουσας διαδικασίας και να προλάβουμε τις αδιαμφισβήτητες συνέπειές της». Η επιστολή εστάλη στα υπουργεία Εσωτερικών, Οικονομίας, Μακεδονίας-Θράκης, ΠΕ-ΧΩΔΕ, Υγείας και Τουριστικής Ανάπτυξης, τους βουλευτές και τους νομάρχες Θεσσαλονίκης και Ημαθίας, τον περιφερειάρχη Κ. Μακεδονίας, τους δημάρχους Ημαθίας και Πολεοδομικού Συγκροτήματος Θεσσαλονίκης και τον Ενιαίο Σύνδεσμο Διαχείρισης Απορριμμάτων ΟΤΑ Ν. Ημαθίας. Ταυτόχρονα, το ΤΕΕ/ΤΚΜ προχώρησε σε διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων για τη διακοπή της διαδικασίας.

■ Το «όχι» του ΤΕΕ/ΤΚΜ για τη Θέση 12

Το ΤΕΕ/ΤΚΜ αντέδρασε στην επιλογή της συγκεκριμένης θέσης σε όλες τις φάσεις της διαδικασίας, εξέφρασε τις αντιρρήσεις του προς όλους τους κατά περίπτωση αρμόδιους και έφτασε να προσφύγει στο ΣτΕ, για τους εξής λόγους:

Πρώτον, για λόγους δημόσιας υγείας: ο χώρος βρίσκεται σε απόσταση μόλις 350 μέτρων από τον ταμιευτήρα ύδρευσης της Θεσσαλονίκης, στον ποταμό Αλιάκμονα και με υδραυλικό φορτίο έναντι του ποταμού. Ο ταμιευτήρας Αγ. Βαρβάρας υδρεύει το Πολεοδομικό Συγκρότημα Θεσσαλονίκης με 160.000 κυβικά (m³) ημερησίως σήμερα και στο άμεσο μέλλον με 600.000 m³ (το νέο αναρμιστικό φράγμα είναι ήδη έτοιμο).

Η υγεία των κατοίκων της “περιοχής πρωτεύουσας” προστατεύεται με ειδική υγειονομική διάταξη, η οποία απαγορεύει την εκτέλεση παρόμοιων έργων και τη διάθεση στερεών αποβλήτων σε απόσταση 1500 μέτρων από τις λίμνες και τη διώρυγα του Μόρνου. Αντίστοιχη αντιμετώπιση αναμένουν ευλόγως και οι κάτοικοι του δεύτερου μεγαλύτερου Πολεοδομικού Συγκροτήματος της χώρας.

Πώς είναι δυνατόν η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) ενός έργου, ένα από τα μείζονα προβλήματα του οποίου είναι η εγγύτητά του με ταμιευτήρα νερού που προορίζεται για πόσιμο, να τίθεται προς έγκριση χωρίς πρόβλεψη για πλήρη, λεπτομερή και επαρκή διαδικασία επεξεργασίας των λυμάτων και χωρίς καν πρόβλεψη για τον τρόπο απορροής των ομβρίων;

Δεύτερον, για λόγους διαφύλαξης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς: Ο χώρος βρίσκεται σε απόσταση μόλις 1,5 χιλιομέτρου από τον κρηυμένο αρχαιολογικό χώρο των Αιγών (Βεργίνα), που συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των μνημείων της παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς της UNESCO. Επίσης βρίσκεται σε απόσταση μόλις 4 χιλιομέτρων από το μουσείο της Βεργίνας, που, με 230 χιλιάδες επισκέπτες ετησίως, είναι, από άποψη προσέλευσης κοινού, ο πλέον σημαντικός αρχαιολογικός χώρος της χώρας, βορείως της Αττικής και των Δελφών.

Τρίτον, για λόγους προστασίας της φυσικής μας κληρονομιάς: Η προτεινόμενη θέση βρίσκεται εντός περιοχής που έχει ρητώς κηρυχθεί ως ιδιαίτερο φυσικό κάλλος (ΥΑ 8383/92/28.1.93), πλησίον περιοχής της Natura 2000 (στενά Αλιάκμονος) και μάλιστα σε περιορισμένο σημείο, ορατό από μεγάλο τμήμα της Εγνατίας οδού.

■ Τι υποστηρίζει ο ΕΣΔΑ και τι απαντά το ΤΕΕ/ΤΚΜ

Οι κινήσεις του ΤΕΕ/ΤΚΜ προκάλεσαν έντονη αντίδραση από πλευράς του ΕΣΔΑ ΟΤΑ Ν. Ημαθίας, που επιτέθηκε με βαρύτατους χαρακτηρισμούς κατά του Επιμελητηρίου στην ανακοίνωσή του, όπου μεταξύ άλλων αναφέρει ότι: «ο ΕΣΔΑ θα υλοποιεί την εντολή σχεδόν όλων των Δήμων, της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ημαθίας, των υπουργείων και των Ημαθιωτών για την κατασκευή της πιο σύγχρονης Μονάδας Επεξεργασίας Απορριμμάτων στην Ελλάδα. Οτιδήποτε άλλο, είναι εκ του πονηρού, υστερόβουλο και διατηρεί τη δυσσομία των δεκάδων χωματερών της Ημαθίας, παρά δείχνει ενδιαφέρον για την προστασία του περιβάλλοντος». Ισχυρίζεται δε, ότι τα κίνητρα για τέτοιες κινήσεις αντίδρασης είναι εδράζονται σε «συντηρητικές, οπισθοδρομικές, μικροπολιτικές και υστερόβουλες επιδιώξεις».

Το ΤΕΕ/ΤΚΜ θεωρεί ότι τέτοιες αιτιάσεις ουδεμία σχέση έχουν με την πραγματικότητα και έστειλε την παρακάτω απαντητική επιστολή προς τον ΕΣΔΑ:

«Κυρίες και Κύριοι, Βρισκόμαστε στη δυσάρεστη θέση να απαντήσου-

1. Αγωγός Υδροδότησης Θεσσαλονίκης
2. Υπο κατασκευή αναρρυθμιστικό φράγμα.
3. Περιοχή ιδιαίτερου φυσικού κάλλους.
4. Μετόχι
5. Δ.Σ.1
6. Βεργίνα
7. Περιοχή Natura 2000 «Στενά Αλιάκμονα - Α12100002»
8. Αλιάκμων Ποταμός.

με στους απαξιωτικούς έως υβριστικούς χαρακτηρισμούς που αποδίδονται στο ΤΕΕ/ΤΚΜ, μέσω ανακοίνωσής του Συνδέσμου που φιλοξενήθηκε από τον Τύπο, σχετικά με τη Μονάδα Διαχείρισης Απορριμμάτων του Ν. Ημαθίας.

Στόχος της παρέμβασής μας δεν είναι να προστατέψουμε το κύρος του ΤΕΕ, που ούτε αμφισβητείται ούτε κινδυνεύει από παρόμοιες προσπάθειες σπύλωσης. Στόχος μας, στην πραγματικότητα, είναι να προφυλάξουμε από επικίνδυνες ατραπούς τον φορέα σας, γιατί εμπλέκεται άμεσα στην υλοποίηση ενός απαραίτητου αναπτυξιακού και περιβαλλοντικού έργου, για το οποίο, το ΤΕΕ/ΤΚΜ τουλάχιστον, ενδιαφέρεται να γίνει.

Για το λόγο αυτό υπενθυμίζουμε ότι το ΤΕΕ/ΤΚΜ:

- Είναι ένας ενιαίος φορέας με λόγο επί όλων των αναπτυξιακών θεμάτων της Περιφέρειας Κεντρικής Μακεδονίας,

- Δεν άγεται από τις απόψεις ολίγων μελών του αλλά αποφασίζει δημοκρατικά, με βάση τις τεκμηριωμένες επεξεργασίες των ειδικών επιστημόνων -μηχανικών που συγκροτούν τα εισηγητικά του όργανα.

- Υπακούει στο θεσμικό του χρέος να συμβουλεύει την Πολιτεία και να ενημερώνει τους πολίτες έγκυρα και τεκμηριωμένα.

Στην περίπτωση της επιλογής του χώρου για την υποδοχή της Μονάδας Διαχείρισης Απορριμμάτων Ν. Ημαθίας, δεν κάναμε τίποτα περισσότερο αλλά και τίποτα λιγότερο από ότι υπαγορεύουν οι θεσμοί, η ιστορία του Επιμελητηρίου και η επιστήμη μας. Το ίδιο θα πράξουμε και στη συνέχεια, υποστηρίζοντας με όλες μας τις δυνάμεις το έργο και βοηθώντας την Πολιτεία και τους αρμόδιους φορείς στην προώθηση των ενδεδειγμένων διαδικασιών για την υλοποίησή του.

Η υστεροβουλία, η πονηρία και η δυσοσμία των ανοιχτών χωματερών, που αναφέρονται στην ανακοίνωση του Συνδέσμου, ας αποδοθούν σε όσους κωλυσιεργούν επιμένοντας σε μία χαμένη υπόθεση.»

■ ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ: Αντίδραση ετών πέντε

Το φλέγον θέμα της χωροθέτησης της μονάδας ανέκυψε το 2003. Ήταν τότε, που το νομαρχιακό συμβούλιο Ημαθίας άναψε το «πράσινο φως» για την επιλογή της περιφέρειας «θέσης 12».

Το ΤΕΕ/ΤΚΜ δεν ολιγώρησε. Αντίθετα, είχε εκφράσει από τότε αρμοδίως τις τεκμηριωμένες απόψεις και προτάσεις του, με βάση τις οποίες εισηγήθηκε να απορριφθεί η θέση 12 και, ανι' αυτής, να επιλεγεί μία εκ των θέσεων 3, 4, 5 και 11. Από αυτό το σημείο και μετά, οι κινήσεις αποτροπής της συγκεκριμένης χωροθέτησης ήταν διαδικαστικές. Συγκεκριμένα, το ΤΕΕ/ΤΚΜ:

- Ζήτησε από τον περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας (ΠΚΜ) να ασκήσει την αρμοδιότητά του για την άρση της απόφασης [30.07.2003].

- Ζήτησε τη γνωμοδότηση του Συνηγόρου του Πολίτη και του Επιμελητηρίου Περιβάλλοντος και Βιωσιμότητας. Και οι δύο φορείς επιβεβαίωσαν

τα επιχειρήματα του ΤΕΕ/ΤΚΜ

- Προσέφυγε στο Συμβούλιο της Επικρατείας, ζητώντας την ακύρωση της απόφασης του Νομάρχου.

Επιπρόσθετα, καθ' όλη τη διάρκεια των διαδικασιών, το Τμήμα ενημερώνει διαρκώς τους βουλευτές, τα αρμόδια Υπουργεία, την τοπική αυτοδιοίκηση, τις υπηρεσίες και την κοινή γνώμη για όλες τις κινήσεις του.

Στο μεταξύ, ενώ η προκαταρκτική περιβαλλοντική αδειοδότηση από την ΠΚΜ είχε διακοπεί, το θέμα επανήλθε στην ΕΥΠΕ του ΥΠΕΧΩΔΕ με νέα διαδικασία, αφού τροποποιήθηκε η ονομασία του έργου και προστέθηκε η ενεργειακή μονάδα.

Η δε ΕΥΠΕ γνωμοδότησε θετικά επί της προκαταρκτικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης και Αξιολόγησης του έργου, θέτοντας όμως μία σειρά σοβαρών παρατηρήσεων τις οποίες όφειλε να λάβει υπόψη της η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων-ΜΠΕ (182219/23.12.04 της ΕΥΠΕ).

Η ΜΠΕ άφησε αναπάντητες τόσο τις παρατηρήσεις της ΕΥΠΕ, όσο και μία σειρά άλλων σημαντικών ζητημάτων, όπως επισημάνθηκε σε ένσταση της Νομαρχιακής Επιτροπής Ημαθίας του ΤΕΕ/ΤΚΜ.

Την ένσταση αυτή ενστερνίστηκε στο σύνολό της η Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών (ΔΤΥ) της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ημαθίας, όπως φαίνεται από τη σχετική εισήγησή της προς το Νομαρχιακό Συμβούλιο. Το Νομαρχιακό Συμβούλιο, επεσήμανε με τη σειρά του όλα αυτά τα προβλήματα της μελέτης, αφού στην απόφασή του αποδέχτηκε πλήρως την εισήγηση της ΔΤΥ, αλλά γνωμοδότησε θετικά (απόφ. 28/30.3.2005).

Πώς είναι δυνατόν να αγνοούνται στην ΜΠΕ οι υποδείξεις της ΕΥΠΕ/ΥΠΕΧΩΔΕ, να μην δίνονται απαντήσεις σε μία σειρά σημαντικότερων θεμάτων, να επισημάνονται όλα αυτά και η ορθότητα της ένστασης του ΤΕΕ/ΤΚΜ από την υπηρεσία της ΝΑ Ημαθίας, να γίνονται δεκτά από το Νομαρχιακό Συμβούλιο αλλά τελικά η μελέτη να παίρνει θετική γνωμοδότηση.

Στις 12.10. 2005 εκδίδεται η υπ' αριθμ. 140479 Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) των συναρμοδίων υπουργείων που εγκρίνει τους περιβαλλοντικούς όρους του έργου «Μονάδα Επεξεργασίας Απορριμμάτων και Συγκροτήματος Παραγωγής Ενέργειας Νομού Ημαθίας».

Μετά από αίτημα του Δημάρχου Βεργίνας επανεξετάζεται από το ΚΑΣ το θέμα της χωροθέτησης Μ.Ε.Α. - Χ.Υ.Τ.Υ., που καταλήγει σε ομόφωνη εισήγηση προς

τον Υπ. Πολιτισμού για απόρριψη της «θέσης 12».

Στις 13/12/2007 εκδίδεται η υπ' αριθμ. ΥΠΠΟ/ΓΔΑΠΚ/ΑΡΧ/Α1/Φ17/118530/5697 αρνητική υπουργική απόφαση.

Υπενθυμίζεται ότι, εκτός από το ΤΕΕ/ΤΚΜ, στο όλο εγχείρημα είχαν αντιδράσει η Διεύθυνση Υγιεινής του υπουργείου Υγείας, η 11η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων και η ΙΖ Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, η ΕΥΑΘ Παγίων και η ΕΥΑΘ ΑΕ..

Τέλος, στις 12.12.07 δημοπρατήθηκε το έργο. Χωρίς έγκριση του ΥΠΠΟ και με προβληματικό ιδιοκτησιακό καθεστώς (όπως δηλώνει η αλληλογραφία μεταξύ Ε.Σ.Δ.Α. - Ο.Τ.Α. Ν. Ημαθίας και Ι.Μ. Τίμιου Προδρόμου).

Εντωμεταξύ, στις 8.2. ο πρόεδρος της ΕΣΔΑ, Γιάννης Δάλλας, δήμαρχος Μακεδονίδος, με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Συνδέσμου, κατέθεσε στο Συμβούλιο της Επικρατείας, προσφυγή κατά της δεύτερης (αρνητικής) απόφασης του υπουργείου Πολιτισμού.

■ Συμπεράσματα - Προτάσεις

Το ΤΕΕ/ΤΚΜ επαναλαμβάνει ακόμα μία φορά ότι οι αντιρρήσεις του δεν αφορούν σ' αυτό καθουτό το έργο αλλά στην επιλεγείσα τοποθεσία. Άλλωστε, το έργο συμπεριλαμβάνεται στη μελέτη του ΤΕΕ/ΤΚΜ για τα αναγκαία έργα περιβάλλοντος Κ. Μακεδονίας.

Ωστόσο, η ανάγκη άμεσης προώθησης έργων τέτοιας σημασίας και επίλυσης σοβαρών περιβαλλοντικών προβλημάτων δεν μπορεί να υιοθετείται την ανάγκη σωστού σχεδιασμού, να δημιουργεί νέα εξίσου σημαντικά περιβαλλοντικά προβλήματα, να δημιουργεί αιτίες απειλής της υγείας μεγάλων πληθυσμών, να αίρει κατά περίπτωση την ισχύ ελληνικών και παγκόσμιων θεσμών.

Αυτή η πάγια αρχή υπαγόρευσε όλη τη μέχρι τώρα δραστηριότητα του ΤΕΕ/ΤΚΜ για την εξεύρεση μιας περιβαλλοντικά αποδεκτής και βιώσιμης λύσης και την προσπάθειά του για συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκησης.

Στόχος ήταν και εξακολουθεί να είναι η αποφυγή σημαντικών σφαλμάτων και η εξοικονόμηση χρόνου και χρήματος, εφόσον η ισχύς των θεσμών και η εφαρμογή των περιβαλλοντικών επιταγών καθιστούν το συγκεκριμένο έργο στη συγκεκριμένη θέση μη υλοποιήσιμο.